

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشر گستر امروز
نوبن • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت روزنامه

سه‌شنبه ۳۰ دی ۱۴۰۴ • ۳۰ رجب ۱۴۴۷ • ۲۰ ژانویه ۲۰۲۶ • سال بیست‌ودوم • شماره ۵۳۰۹ • ۸ صفحه •
اذان ظهرتهران ۱۲:۱۵ • اذان مغرب ۱۷:۳۹ • اذان صبح فردا ۵:۴۴ • طلوع آفتاب ۷:۱۱

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

معنویت، کالای تبلیغاتی شده است

هژمونی نمایش بر جان معنویت

قادر باستانی‌تبریزی

که نه‌تنها مخاطب را اقناع نمی‌کنند، بلکه به‌تدریج حس زدگی و بی‌اعتمادی از گفتار رسمی را ناخواسته تقویت می‌کنند.

علت اصلی شکست همه این پروژه‌ها بی‌توجهی به خواست مخاطب‌ و اصرار بر تک‌گویی بود. این فرض نانوشته که حقیقت کامل نزد ماست و توی مخاطب فقط باید پیذیری، سمی‌ترین فرض در کار فرهنگی است. این منطق، به حوزه دین و مناسک هم سرایت کرد. فعالیت فرهنگی طبیعی، جای خود را به مناسک‌گرایی، آمارسازی و نمایش داد. محتوا لاغر شد و پوسته فربه.

هفته پیش، مثل هر سال، برای اعتکاف به مسجد امام قم رفته بودم و با چشم خود دیدم که چگونه مناسک دینی آرام‌آرام از محتوا تهی می‌شود و به سمت شواف و نمایش می‌لغزد. مسجد امام، از قدیم محل برگزاری اعتکاف بوده و نقل است که بزرگان و اهل سلوک حوزه در آن حضور می‌یافتند، اما اکنون وضع دیگری پیدا کرده است.

هر سال آمارهای عجیب و غریب می‌شنویم. امسال می‌گفتند تعداد معتکفان ۳۰ درصد بیشتر شده و به حدود یک‌ونیم میلیون نفر در کشور رسیده است. فلسفه اعتکاف فراهم‌کردن فرصت اندیشیدن، خلوت با خود، نپایش و رازونیز با پروردگار و کشودن باب توبه عنوان می‌شود، اما در عمل، ازدحام جمعیت با حضور انبوه نوجوانان دانش‌آموز، چنین فرصتی را دشوار کرده بود. آنچه من از نزدیک دیدم، برای بسیاری از نوجوانان، اعتکاف بیش از آنکه تجربه‌ای عبادی باشد، روز روزه دوری از مدرسه و خانه و بودن کنار دوستان بود؛ چیزی شبیه اردو یا پیک نیک جمعی، بی‌آنکه نسبتی با عبادت برقرار کنند. اغلب نوجوانانی که بودند، این سه روز را به بازیگوشی، شوخی و خنده گذراندند. با خواب بودند یا

با وجود گذشت چند دهه از اجرای انبوه سیاست‌ها و برنامه‌های فرهنگی، هنوز پژوهشی درخور، عمیق و مسئله‌محور درباره چرایی شکست این بخش انجام نشده است. به نظر می‌رسد الگوی مسلط بر فرهنگ، مسیر طبیعی ارتباط با مخاطب را رها کرده و به تک‌گویی نهادی، مناسک‌گرایی و تقلیل امر فرهنگی به نمایش و ظاهرسازی گرایش یافته است. به‌گمان من، نقطه عطف این انحراف، به بهار سال ۱۳۷۱ بازمی‌گردد که محمد خاتمی با استعفای اجباری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کنار رفت. از آن زمان، نگاه کنترلی آرام‌آرام جایگزین گفت‌وگو و تعامل واقعی با مخاطب شده و پیام فرهنگی بیش از آنکه ارتباط‌ساز باشد، نمایشی شده است.

هر سال در فصل بودجه، داد همه درد می‌آید که این‌همه مؤسسات رنگارنگ حوزه فرهنگی و دینی و هنری و رسانه‌ای چه کلی به سر ملت زده‌اند که هر سال باید بودجه‌شان افزایش پیدا کند. تازه جز صداوسیما و مؤسسات رسمی، بسیاری مؤسسات هستند که نامشان در بودجه نمی‌آید. پس معلوم است که یک جای کار می‌لنگد. اگر کارشان این‌طور نتیجه می‌دهد چه دلیلی دارد که بودجه‌شان افزایش هم پیدا کند؟ آیا این نقض غرض نیست؟ کارهای فرهنگی شوآف و نمایشی شده.

یکی از ریشه‌های ناکامی برنامه‌های فرهنگی، سنت دیرپای تبلیغات یک‌سویه است؛ الگویی که در دوران «مخاطب منفعل» مؤثر بود، اما دست‌کم از سه دهه پیش، روش‌های قدیمی دیگر کارآمد نیستند. مخاطب امروز فعال است، انتخابگر است و اگر نخواهد، نمی‌شوند. در چنین وضعیتی، برنده کسی است که بتواند توجه مخاطب را جلب کند، نه کسی که بلندتر سخن می‌گوید یا تریبون بیشتری در اختیار دارد.

متأسفانه این تغییر بنیادین جدی گرفته نشد. بخشی از نظام حکمرانی، به‌جای فهم منطق تازه ارتباطات و پذیرش اقتضائات مخاطب فعال، ساده‌ترین و در عین حال پرهزینه‌ترین مسیر را انتخاب کرد: گسترش کنترل بر رسانه‌ها. حاصل این رویکرد، تأسیس خبرگزاری‌ها و مؤسسات رسانه‌ای و فرهنگی و هنری توسط نهادهایی بود که اساساً نسبیتی با کار حرفه‌ای رسانه نداشتند. وجه مشترک همه این پروژه‌ها، بودجه‌خواری فزاینده و سیری‌ناپذیر، کاهش مستمر ارزشگذاری و در تولید پیام‌هایی است

خبرنگار ایلنا دو روز پس از آنکه امکان خرید با کالابرگ فراهم شد، به چند فروشگاه بزرگ سر زده و گزارش‌شی میدانی درباره ارائه گوشت و مرغی که بتوان با کالابرگ خرید، تهیه کرده است. این دو کالا در فروشگاه‌ها پیدا نمی‌شود و مردم با وجود ماندن در صف و سرما باز هم امکان دسترسی به آن را نتوانسته‌اند پیدا کنند. این در حالی است که همین اقلام در فروشگاه‌ها و مغازه‌های خصوصی از جمله قصابی‌ها به وفور یافت می‌شود. قیمت گوشت و مرغ در این مغازه‌های خصوصی نجومی است و به نسبت سابق چیزی حدود ۵۰ درصد افزایش یافته است. فروشگاه اتکا، غرب تهران: یخچال‌ها خالی است؛ گوشت قرمز، گوشت چرخ‌کرده، مرغ و ماهی در یخچال‌ها نیست.

حتی یک بسته کوچک هم پیدا نمی‌شود. کارگر متصدی فروش در پاسخ به اینکه گوشت و مرغ کی می‌آید، می‌گوید: باید صبر کنید، بیاید هم صف هست. از کالاهای مشمول کالابرگ، به‌جز ماکارونی فقط روغن خوراکی و کمی برنج به تعداد محدودی در قفسه‌ها هست؛ قیمت روغن نباتی پنج‌کیلویی، یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان است. یک زن میانسال به همراه پسرش برای خرید آمده؛ نگاهی به قفسه نیمه‌خالی روغن‌ها می‌کند و می‌گوید: اول ماه همین روغن را ۵۰۰ هزار تومان می‌دادند ولی حالا شده یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان. کالابرگ من و پسرم با هم می‌شود یک پنج‌کیلویی روغن؛ این هم از حمایت‌شان.

ناگهان در باز می‌شود و چند متصدی بسته‌های حاوی ران و سیته مرغ را از یک ماشین پیاده می‌کنند. نهایتاً ۲۰ بسته یک کیلویی است؛ مردم هجوم می‌برند ولی متصدی می‌گوید اینجا نایستید. می‌گذاریم در قفسه؛ باید صف بنبید...

چند لحظه بعد، زنی سرگردان لایه‌ای قفسه‌ها می‌چرخد، زن دیگری از در چرخان داخل می‌آید؛ هر دو با هول و ولا و در یک زمان می‌پرند «صف کجاست، صف مرغ...».

فروشگاه افق کوروش، غرب تهران: در این فروشگاه هم مرغ و گوشت نیست؛ حتی تخم‌مرغ هم پیدا نمی‌شود. یک کارگر فروشنده می‌گوید: کمی گوشت و مرغ دیروز آوردیم، مردم آمدند و بردند. فعلاً یخچال‌ها خالی است. پسر جوانی می‌پرسد کی مرغ می‌آید، فروشنده سرش را بالا نمی‌آورد: «نمی‌دانیم...».

فروشگاه جانسو، غرب تهران: باز هم تمام یخچال‌ها خالی است و یک بسته مرغ با گوشت برای خرید با کالابرگ پیدا نمی‌شود. مردم می‌آیند، دور قفسه‌ها می‌چرخند و ناامید برمی‌گردند؛ یک سؤال در فضا موج می‌زند: برای خرید گوشت و مرغ با کالابرگ کجا برویم پس؟

قصابی: دور یک میدان، کاغذ بزرگی پشت شیشه یک قصابی به چشم می‌خورد: «خدمات کالابرگ ارائه می‌شود». مغازه کوچکی است و خلوت است، گوشت به وفور دارد و با کالابرگ هم به مردم می‌فروشد اما قیمت‌ها به معنای واقعی کلمه نجومی است.

زن و مرد جوانی وارد فروشگاه می‌شوند؛ نیم‌کیلو گوشت چرخ‌کرده و نیم‌کیلو گوشت کوسفند سفارش می‌دهند. فروشنده دوتا نیم‌کیلو وزن می‌کند و کنار می‌گذارد. مرد خانواده کارت کالابرگش را می‌دهد. فروشنده چک می‌کند و می‌گوید: «اعتبارتان کافی نیست، باید صد هزار تومان هم از کارت‌تان پول بکشید». مرد عصبانی و درمانده می‌گوید: «یعنی چه، یعنی کالابرگی خانواده ما برای این هم کافی نیست؟ این چه زندگی‌ای است؟ ما چطور باید زندگی کنیم؟».

«مردم» میان این گرانی‌ها و زندگی سخت گیر افتاده‌اند؛ روایت دولت از ماجرا به شکل دیگری است، گویی در جریان واقعیت آنچه در خیابان‌ها رخ می‌دهد، نیست. دولت دیروز هم درباره دو نوع استفاده از کالابرگ توضیح داد. اما هنوز معلوم نیست تهیه اقلام کالابرگ در توان دولت هست یا نه؟

سر‌یع‌خوانی

سرچ بازی در گوگل

آیدین سیار‌سریع

در گام بعدی رفع محدودیت اینترنت در ساعتی که این مطلب نوشته می‌شود، جست‌وجو در گوگل باز شده است که البته ما متوجه نمی‌شویم وقتی چیزی باز نمی‌شود، فایده جست‌وجوکردن چیست؟ البته شاید زمانی که این مطلب را می‌خوانید، بقیه گشایش‌ها هم صورت گرفته باشد اما در حال حاضر اینترنت به صورت دوقفله بسته است. تنها دستاورد دولت (گوگل‌پلی) هم باز نمی‌شود که آدم لااقل دوتا بازی دانلودد کند و مشغول شود. بعضی‌ها هم که کارشان وابسته به هوش مصنوعی است، نشسته‌اند به در نگاه می‌کنند (دریچه هم احتمالاً فیلتر است، چون هرچی منتظر ماندیم آه نکشید). البته شاید بنا بر نیاز مردم به هوش مصنوعی، ChatGPT هم مشمول گشایش شود. مثل گوگل که فقط می‌توان در آن جست‌وجو کرد، در ChatGPT هم فقط بشود سؤال پرسید، جوابی در کار نباشد. این هم روشی است به‌هرحال. ما دخالت نمی‌کنیم. حتی از اینکه هوش مصنوعی حسرت به دل ماند که مشاغل را نابود کند خوشحالمی. هر روز می‌گفتند این AI پیشرفت می‌کند و آدم‌ها بیکار می‌شوند ولی خدا را هزار مرتبه شکر که ما بدون دخالت تکنولوژی به آن نقطه رسیدیم. منابع مطلع گفته‌اند خود هوش مصنوعی در این روزها آمده اینجا یک چرخی زده و با مشاهده اینکه تنها سوپرمارکت و نانواپی و اسنپ و تپسی مشغول به کارند، گفته لااقل دوتا شغلم می‌گذارشید من نابود کنم. خوشبختانه از این رهگذر توانستیم ضربه روحی جانانه‌ای به هوش به ظاهر مصنوعی وارد کنیم و انتقام یک دنیا را از او بگیریم. در مورد باقی محدودیت‌های اینترنتی هم بنده واقعاً حوصله غرزدن ندارم. غرها به اندازه کافی زده شده و هر روز هم مطالبی نوشته می‌شود. من فقط نگران جیب مردم هستم که سوراخش دارد شبیه به سیاه‌چاله فضاپی می‌شود. قبلاً از سر درد و دلسوزی دائم می‌گفتم چرا ای می‌گیرد و سریع اقتصاد را برای جراحی می‌خواباند، دیگر سعی می‌کنیم با احتیاط این جمله را به کار ببریم. البته بهتر است کلاً چیزی نگوئیم تا دولت تحت فشار و استرس قرار نگیرد. اصلاً چر ما بحث اقتصاد را وسط کشیدم؟ ولش کن. برویم در گوگل یکم سرچ‌بازی کنیم حواسمان از این وضعیت پرت شود.

آمارخوانی

کاهش فروش صدمیلیاردی سینماها

طی روال سال‌های گذشته در ماه دی و اوایل بهمن، یعنی یک ماه مانده به جشنواره، فروش سینماها با افت روبه‌رو می‌شد. معمولاً فیلم‌های پر فروش در این زمان مرده اکران نمی‌شد. در این چند سال اخیر مسائل مختلفی نیز سبب کاهش فروش شد. ایسنا در گزارشی اعلام کرده که فروش امسال صد میلیارد تومان کاهش داشته است. البته همچنان از آمار فروش حدود ماه ۱۴۰۱ اندکی بالاتر است. در هفته‌های اخیر فیلم جدیدی به چرخه اکران اضافه نشده و فعلاً فیلم‌های «کفایت مذاکرات»، «آقای زالو»، «احمد»، «جهیزیه»، «ماجراجویی در جیمز باند»، «رخ نیلو»، «تهران ۵۷»، «غریزه»، «دو روز دیرتر»، «دختر برقی»، «بیوز»، «های‌کی»، «ژولیت و شاه» و «برای رعنا» روی پرده سینماها هستند. برخی از این ۱۵ فیلم در تعداد سانس‌ها و سالن‌های محدودی اکران می‌شوند اما ناآرامی‌های اخیر کشور تأثیر زیادی بر فعالیت سینماها گذاشته است. از ابتدای دی‌ماه امسال تا روز ۲۸ دی، فیلم‌های روی پرده یک میلیون و ۱۳۶ هزار نفر تماشاگر داشتند و ۸۶ میلیارد و ۴۰۹ میلیون تومان بلیت فروخته‌اند. فروش فیلم‌های سینما از یک تا ۲۸ دی سال ۱۴۰۳، با سه میلیون و ۲۱۰ هزار نفر، ۱۸۴ میلیارد و ۶۱۴ میلیون تومان ثبت شده بود و در دی‌ماه سال ۱۴۰۲، گیشه سینماها ۱۲۰ میلیارد و ۷۷۸ میلیون تومان فروش و دو میلیون و ۸۰۰ هزار نفر تماشاگر داشتند.

این آمار در سال ۱۴۰۱ با توجه به ناآرامی‌های پاییز آن سال نیز با افت زیادی مواجه بود و فروش دی‌ماه در ۱۴۰۱ با ۸۰۰ هزار نفر تماشاگر، ۲۳ میلیارد و ۸۹۲ میلیون ثبت شده است.

بازار رسولی به عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز خرید زاهدان، در مرکز این شهر و چهارراه رسولی واقع شده است. در سال‌های اخیر، این بازار مرمت شده و چهره‌ای تازه به کندرگاه‌های تاریخی و پرتراکم آن بخشیده است. بازار رسولی بیش از هر چیز به عنوان بازار فروش کفش و لباس‌های دست‌دوم (تاتاکورا) شناخته می‌شود. اما فعالیت‌های تجاری آن فقط به لباس‌های استوک و دست‌دوم محدود نیست. عکس: محسن اسماعیل‌زاده، ایسنا

نکته‌خوانی

از قهوه‌خانه تا اینترنت

علی مرسلی

هشتم فوریه ۱۸۸۷ یک قهوه‌خانه که در اصطبلی دایر بوده کشف و پلمب شده است.

چهارم آوریل یک قهوه‌خانه غیرقانونی که توسط یک سبزی‌فروش دایر بوده، کشف و پلمب شده و ۲۹ سپتامبر

۷۶ سال

راجر آلرز، فیلم‌ساز کهنه‌کار دیزنی و کارگردان مشترک انیمیشن کلاسیک و محبوب «شیرشاه»، در ۷۶ سالگی درگذشت.

آلرز، کارگردانی «شیرشاه» را به همراه راب مینکف برعهده داشت. «شیرشاه» که در سال ۱۹۹۴ اکران شد، در اکران اولیه سینمایی خود ۷۷۱ میلیون دلار در سراسر جهان فروخت. بازسازی لایو-اکشن آن در سال ۲۰۱۹ با فروش ۱.۶ میلیارد دلاری، یکی از پرفروش‌ترین فیلم‌های تاریخ است.

باب آیکر، مدیرعامل دیزنی، در اینستاگرام به آلرز ادای احترام کرد. آلرز همچنین به عنوان نویسنده و توسعه‌دهنده داستان برای فیلم‌های دیزنی مانند «علاءالدین»، «زندگی جدید امپراتور» و «خرس برادر» کار کرد.

۲ مقصد

قطع اینترنت بین‌المللی، سامانه‌های رزرواسیون سفر و پروازهای خارجی را از دسترس خارج کرده است. بسیاری از مسافران با مشکل مواجه شده‌اند. برخی از تغییر برنامه پروازی خود مطلع نشده‌اند یا برای جابه‌جاکردن زمان پرواز و سفر خود متحمل ضرر و زیان مالی شده‌اند. برخی آژانس‌های مسافرتی به ایسنا می‌گویند با محدودکردن دسترسی به اینترنت و تغییر برنامه شرکت‌های هواپیمایی خارجی در هفته‌های اخیر، امکان صدور بلیت پروازهای خارجی از طریق این ایرلاین‌ها به‌جز در مسیر ترکیه و دوبی وجود ندارد و مسافری که قصد داشته مسیر دیگری برود، باید نخست خودش را به یکی از این دو مقصد برساند و بعد از آنجا برای ادامه مسیر اقدام کند.

۲۴ ساعت

ایلنا: رئیس اداره آزمون‌های مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت آموزش و پرورش از اعلام نتایج امتحانات نهایی خبر داد و گفت: دانش‌آموزان ۲۴ ساعت آینده برای اعتراض به نتایج فرصت دارند، اما در صورت دسترسی‌نداشتن به اینترنت، می‌توانند نتایج را از طریق مدارس پیگیری کنند. فرخ طبری با بیان اینکه «نتایج اولیه آزمون‌های نهایی دی در سامانه my.medu.ir قابل دریافت است»، گفت: «شرکت‌کنندگان از صبح یکشنبه می‌توانستند وارد سامانه شده و نمرات خود را ببینند و به‌مدت سه روز (۷۲ ساعت) مهلت اعتراض دارند». نتایج اعتراض به نمره در اسرع وقت پس از تجدیدنظر مصحح دیگر، حداکثر تا یک هفته نمایش داده می‌شود.